

Tonin: Možnosti morajo biti za vse, ne le za nekatere

“Slovenija je v 20. stoletju prehodila neverjetno pot: od avstroogrške province, jugoslovanske banovine in socialistične republike, do mednarodno priznane, samostojne in neodvisne države. Malo je bilo tistih, ki so verjeli, da je kaj takega mogoče, več je bilo tistih, ki so nas prepričevali, da nas je premalo in da samo premajhni za lastno državo. Svobodne in demokratične volitve so se še v osemdesetih zdele utopija,” je na na slavnostni seji državnega zbora ob dnevu državnosti povedal v petek izvoljeni predsednik DZ **Matej Tonin** (NSi).

0 Demosu, ki je izpeljal projekt stoletja

Slavnostna seja DZ je bila uvod v osrednjo proslavo ob dnevu državnosti in ob 27. obletnici osamosvojitve Slovenije. 0 vladajočih strankah, ki so napovedale in izpeljale osamosvojitvev, je Tonin povedal:

“Zmago na volitvah aprila 1990 je slavila opozicija, povezana v koalicijo Demos. Demosova vlada je odgovornost za vodenje države prevzela brez predhodnih političnih izkušenj, v težkih gospodarskih razmerah in napeti politični situaciji v Jugoslaviji. Poleg vsega pa si je zastavila še visoke cilje: 1. politična in ekonomska osamosvojitvev ter 2. gospodarsko okrevanje nove države.

Jugoslovanska zvezna vlada in JLA sta na slovensko

osamosvojitve odgovorili z vojno. Generali ene največjih evropskih armad so pričakovali lahko in hitro zmago, vendar doživeli grenak poraz. Slovenske obrambne sile, Teritorialna obramba in policija, so ustavile in nevtralizirale tehnično močnejšega nasprotnika. Zmaga v desetdnevni osamosvojitveni vojni je pomenila, da je mlada država tudi s silo zavarovala politično odločitev za samostojnost in neodvisnost. Posebno hvaležnost smo dolžni izkazovati vsem, ki so za domovino dali največ, svoja življenja.”

Dosegli veliko, a še ne za vse

Tonin je pred tednom opozoril, da bo, če se stranke ne bodo uspele dogovoriti, slovesno sejo vodil najstarejši poslanec. A se to ni zgodilo. Čeprav vodi stranko, ki ima v državnem zboru le sedem poslancev, je Tonina za šefa DZ izvolilo kar 80 poslancev (od skupaj 90). O času po osamosvojitvi je Tonin povedal:

“V sedemindvajsetih letih je Slovenija dosegla izjemne stvari. Smo člani EU, zveze NATO, vstopili smo v schengensko območje in med državami nekdanjega socialističnega bloka prvi prevzeli evro in predsedovali EU. Državljeni smo se na referendumu o EU in Natu odločili, da hočemo biti del zahodnega sveta, ki stavi na demokracijo in človekove pravice. Slovenija je lepa. Sam ne najdem lepše države, pa sem prepotoval kar nekaj sveta. Tako raznolikega koščka nebes na zemlji ne najdete nikjer. Alpe, Slovenske gorice, Velika planina, Jadransko morje, Panonska nižina, Kras, Postojnska jama, Soča, Sava, Blejsko in Bohinjsko jezero ter še mnogo drugih fantastičnih krajev in naravnih znamenitosti. Slovenija je enostavno preveč lepa, da bi smeli nad njo obupati. Če smo v Jugoslaviji po kavbojke hodili v Trst, v Celovec pa po banane in kavo, imamo danes vsega tega tudi v Sloveniji v izobilju. Dolžnost politike pa je, da ustvari okolje, kjer si bo prav vsak državljan te dobrine lahko tudi kupil. Ne pa jih samo gledal. Z drugimi besedami povedano. Blaginjo smo dolžni zagotoviti vsem, ne le

peščici.”

Vključujoče ali pa bo slabo

O tem, kak izziv vidi pred državo, je Tonin dejal:

“**Daron Acemoglu** z univerze MIT in **James A. Robinson** s čikaške univerze v knjigi Zakaj narodi propadajo, ugotavljata, da se odgovor za več blaginje skriva prav v institucijah države. Te so dobre, če vključujejo, ali pa slabe, če izčrpavajo. Dobre, vključujoče, institucije države vsem državljanom omogočijo, da imajo enake izhodiščne možnosti. Zagotavljajo jim varnost v najširšem pomenu besede, predvsem pa so garant pravičnosti pri urejanju odnosov med državljani. Slabe, izčrpavajoče, institucije države državljanom postavljajo številne omejitve, pretiravajo z davki in birokracijo. V slabih institucijah je lojalnost trenutni oblasti pomembnejša od znanja, korupcija pa je gonilna sila vseh poslov.

Ključna ugotovitev Acemogluja in Robinsona je, da je način upravljanja države mnogo pomembnejši kot posedovanje naravnih bogastev. Če državne institucije ne spodbujajo ljudi, da bi investirali in inovirali, država začne propadati. Slovenijo moramo graditi na treh vrednotah: svobodi, varnosti in pravičnosti. Od »ta država« moramo preiti k »moja država«. Republika Slovenija ni nekaj tam daleč, ampak je moja domovina, za katero se je vredno boriti.”